หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๒

ลักษณะต่าง ๆ ของปริมาณวลี

๒.๑ ลักษณะของปริมาณวลี

ในการวิเคราะห์เพื่อแยกแยะหาองค์ประกอบของปริมาณวลีนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของปริมาณวลี โดยแยกศึกษาออกเป็นด้านต่าง ๆ ๓ ด้านคือ

๑. ตำแหน่งขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในโครงสร้างผิว

๒. ความหมายของคำที่ปรากฏในปริมาณวลี

๓. ความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีต่อกัน

๒.๒ การวิเคราะห์ปริมาณวลี ๓ ด้าน

๒.๒.๑ องค์ประกอบและตำแหน่งของปริมาณวลีที่ปรากฏในโครงสร้างผิว

การศึกษาองค์ประกอบและตำแหน่งของแต่ละองค์ประกอบในปริมาณวลีที่ปรากฏอยู่ในโครงสร้างผิว ทำให้พบว่า ปริมาณวลีอาจจะมีองค์ประกอบได้ถึง ๖ องค์ประกอบ องค์ประกอบเหล่านี้อาจจะแบ่งได้เป็น ๒ จำพวกคือ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย

๒.๒.๑.๑ องค์ประกอบหลักของปริมาณวลี คือองค์ประกอบที่พบในโครงสร้างผิวของปริมาณวลีทุกวลี ส่วนองค์ประกอบย่อย จะเป็นองค์ประกอบที่จะมีหรือไม่มีปรากฏอยู่ในปริมาณวลีก็ได้

ในการพิจารณาเพียงโครงสร้างผิว จะพบว่าองค์ประกอบหลักและอิสระจะมีเพียงองค์ประกอบเดียว คือ ลักษณนาม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

๑) เสื่อผืนก็พอ

๒) หมอนใบก็พอ

ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๓) ก. * เสื่อ ๕
ข. * เสื่อ อีก
ค. * เสื่อ แรก
ง. * เสื่อ สัก
จ. * เสื่อ ครึ่ง
ฉ. * เสื่อ เท่านั้น

ในขณะที่ลักษณนาม ผืน สามารถปรากฏได้ในทุกโครงสร้างที่มีองค์ประกอบเหล่านี้เกิดร่วมอยู่ได้ ดังตัวอย่างเช่น

๔) ก. เสื่อ ๕ ผืน
ข. เสื่อ อีก ผืน
ค. เสื่อ ผืน แรก
ง. เสื่อ สัก ผืน
จ. เสื่อ ผืน ครึ่ง
ฉ. เสื่อ ผืน เท่านั้น

ด้วยเหตุนี้ จึงจัดให้ลักษณนามเป็นองค์ประกอบหลัก ส่วนองค์ประกอบที่เหลือทั้งหมดจะเป็นองค์ประกอบย่อยของปริมาณวลีในโครงสร้างผิว

๒.๒.๑.๒ องค์ประกอบย่อยของปริมาณวลี องค์ประกอบย่อยของปริมาณวลีในโครงสร้างผิว อาจจะจำแนกออกได้เป็น ๒ ชนิดคือ ชนิดที่ปรากฏหน้าลักษณนาม และชนิดที่ปรากฏหลังลักษณนาม

องค์ประกอบชนิดที่ปรากฏหน้าลักษณนามมีทั้งสิ้น ๓ องค์ประกอบคือ

ก. องค์ประกอบแสดงปริมาณ องค์ประกอบแสดงปริมาณคือองค์ประกอบที่ปรากฏในตำแหน่งหน้าและชิดลักษณนามเป็นตำแหน่งแรก องค์ประกอบแสดงปริมาณนี้อาจจะประกอบด้วยคำ ๓ ชนิดนี้

ก.๑ คำแจ้งฐานเป็นสิบ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน ดังที่ปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

๕) แก้ว สิบ ใบ

ก.๒ คำแจ้งปริมาณ เช่น ครึ่ง ค่อน หลาย บาง และตัวเลข ๑ – ๙ ดังเช่น

๗) แก้ว ๕ ใบ

๘) ผ้า หลาย เมตร

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแจ้งฐาน และคำแจ้งปริมาณหรือตัวเลข อาจจะเกิดรวมกันได้ ดังที่ปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

๙) แก้ว ๕ สิบ ใบ

๑๐) ผ้า หลาย ร้อย เมตร

ก.๓ คำแจ้งเศษ เช่น กว่า ครึ่ง เศษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑๑) แก้ว สิบ กว่า ใบ

๑๒) ผ้า ร้อย กว่า เมตร

ข. องค์ประกอบหน้าปริมาณ องค์ประกอบนี้จะปรากฏในตำแหน่งถัดต่อไปจากองค์ประกอบแสดงปริมาณ ดังเช่น

๑๓) แก้ว สัก ๓ ใบ

๑๔) แก้ว ทุก สิบ ใบ

แต่เนื่องจากองค์ประกอบแสดงปริมาณอาจจะไม่ปรากฏในโครงสร้างผิวได้ ดังนั้น จึงมีปริมาณวลีที่มีองค์ประกอบหน้าปริมาณเกิดอยู่ชิดกับลักษณนามได้ ดังเช่น

๑๕) แก้ว สัก ใบ

๑๖) แก้ว ทุก ใบ

คำที่เกิดเป็นองค์ประกอบหน้าปริมาณได้ คือ คำขยายปริมาณนำ เช่น

สัก	เพียง	ราว	รวม	นับ
ทั้ง	ประมาณ	แค่	รวม	เกิน
ตั้ง	เกือบ	กว่า	ถึง	เลย
ทุก	จวน	พัน	ใกล้	เฉียด
				เหยียบ *

---

* คำเหล่านี้บางคำสามารถจะเกิดซ้ำ (duplicate) ได้เช่น เกือบ ๆ ราว ๆ กว่า ๆ ใกล้ ๆ เฉียด ๆ เหยียบ ๆ ทุก ๆ เป็นต้น

ค. องค์ประกอบนำปริมาณ องค์ประกอบนี้จะปรากฏในตำแหน่งแรกสุดของปริมาณวลีได้ ไม่ว่าปริมาณวลีนั้นจะมีองค์ประกอบอื่นปรากฏอยู่หน้าลักษณนามหรือไม่ เช่น

๑๗) แก้ว อีก สัก ๕ ใบ

๑๘) แก้ว อีก ๕ ใบ

๑๙) แก้ว อีก ใบ

คำที่เกิดเป็นองค์ประกอบนำปริมาณได้ คือ คำวิเศษณ์ ซึ่งมีเพียงคำเดียว คือ อีก

ส่วนองค์ประกอบที่ปรากฏหลังลักษณนามแบ่งได้เป็น ๒ ชนิดคือ

ก. องค์ประกอบหลังลักษณนาม องค์ประกอบนี้จะปรากฏหลังลักษณนามเป็นตำแหน่งแรก คำที่เกิดเป็นองค์ประกอบนี้ได้ คือ คำแจ้งลำดับ เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ดังเช่น

๒๐) แก้วใบ ที่หนึ่ง

หรือ คำแจ้งตำแหน่ง เช่น แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง ดังเช่น

๒๑) แก้วใบ แรก

ข. องค์ประกอบท้ายปริมาณ องค์ประกอบนี้จะปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของปริมาณวลีเสมอ คำที่เกิดเป็นองค์ประกอบท้ายปริมาณได้ คือ คำขยายปริมาณ ตาม ได้แก่ คำวิเศษณ์บางคำ เช่น เท่านั้น พอดี ถ้วน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒๒) แก้วใบแรก เท่านั้น

ถึงแม้ว่าองค์ประกอบของปริมาณวลีที่ปรากฏในโครงสร้างผิวจะมีทั้งหมด ๖ องค์ประกอบ แต่องค์ประกอบเหล่านี้ไม่สามารถจะเกิดพร้อมกันทีเดียวได้ทั้ง ๖ องค์ประกอบ จากการพิจารณาตำแหน่งการเกิดขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่สามารถเกิดพร้อมกันได้ ทำให้สามารถจะจัดแบ่งองค์ประกอบที่เกิดร่วมกันได้ของปริมาณวลีออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑) ปริมาณวลีแสดงปริมาณ ปริมาณวลีชนิดนี้อาจจะมีองค์ประกอบได้ถึง ๕ องค์ประกอบ อันได้แก่ องค์ประกอบนำปริมาณ องค์ประกอบหน้าปริมาณ องค์ประกอบแสดงปริมาณ องค์ประกอบลักษณนาม และองค์ประกอบท้ายปริมาณ ตามตารางต่อไปนี้

	องค์ประกอบนำปริมาณ	องค์ประกอบหน้าปริมาณ	องค์ประกอบแสดงปริมาณ	องค์ประกอบลักษณนาม	องค์ประกอบท้ายปริมาณ
ตัวอย่าง					
๑.แก้ว	อีก	ประมาณ	๕	ใบ	เท่านั้น
๒.ผ้า	อีก	เพียง	สิบ	เมตร	เท่านั้น
๓.ผ้า	อีก	สัก	๓ สิบกว่า	เมตร	เท่านั้น

๒) ปริมาณวลีแสดงอันดับ (ordinal) ปริมาณวลีชนิดนี้อาจจะมีองค์ประกอบได้ถึง ๔ องค์ประกอบคือ องค์ประกอบแสดงปริมาณ องค์ประกอบลักษณนาม องค์ประกอบหลังลักษณนาม และองค์ประกอบท้ายปริมาณ ตามตารางต่อไปนี้

	องค์ประกอบแสดงปริมาณ	องค์ประกอบลักษณนาม	องค์ประกอบหลังลักษณนาม	องค์ประกอบท้ายปริมาณ
ตัวอย่าง				
๑.แก้ว	๓	ใบ	แรก	เท่านั้น
๒.ผ้า	สิบ	เมตร	สุดท้าย	เท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๒.๒ ความหมายของคำที่ปรากฏในปริมาณวลี

การศึกษาดูความหมายของคำที่ปรากฏในปริมาณวลี ทำให้สามารถจัดแบ่งหมวดคำตามความหมายออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ ได้ ๔ หมวดคือ

ก. คำลักษณนาม คือคำที่มีความหมายบ่งบอกลักษณะของคำนามใช้ในการบอกปริมาณหรือการชี้เฉพาะ เช่นคำนาม แก้ว จะมีลักษณนามว่า ใบ หรือคำนาม เรือ จะมีลักษณนามว่า ลำ ลักษณนามบางคำก็จะบอกมาตรา ชั่ง ตวง วัด เช่น เมตร กิโลเมตร กรัม เป็นต้น

ข. คำแจ้งปริมาณ คือคำที่มีความหมายแจ้งปริมาณให้แก่คำนาม

ข.๑ คำแจ้งปริมาณที่บ่งความหมายแน่นอน เช่น ๑ – ๙ ครึ่ง ค่อน สิบ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒๓) แก้ว ๓ ใบ

๒๔) ผ้า สิบ เมตร

ข.๒ คำแจ้งปริมาณที่บ่งความหมายโดยประมาณ เช่น บาง หลาย ตัวอย่างเช่น

๒๕) ผ้า บาง เมตร

๒๖) ผ้า หลาย เมตร

ข.๓ คำแจ้งเศษ เช่น เศษ กว่า ครึ่ง ตัวอย่างเช่น

๒๗) ผ้า สิบ กว่า เมตร

๒๘) แก้ว สิบ กว่า ใบ

ค. คำแจ้งอันดับ คือคำที่มีความหมายแจ้งอันดับของคำนาม เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง เป็นต้น ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

๒๙) แก้วใบที่หนึ่ง

๓๐) ผ้า เมตรแรก

ง. คำขยายปริมาณ คือคำที่มีความหมายขยายปริมาณของคำนาม โดยมีความหมายบ่งบอกปริมาณที่มาก หรือปริมาณที่น้อย หรือบอกปริมาณด้วยการคาดคะเน คำขยายปริมาณนี้ เช่น

อีก	ประมาณ	รวม	พัน	เหยียบ
สัก	เกือบ	รวม	เลย	เท่านั้น
ทั้ง	ราว	ถึง	ใกล้	พอดี
ตั้ง	กว่า	นับ	จวน	ถ้วน
เพียง	แค่	ทุก	เฉียด	

ได้แก่ตัวอย่างต่อไปนี้

๓๑) ผ้า ตั้ง ๕ เมตร

๓๒) นักเรียน นับ ร้อยคน

๓๓) เงิน พัน บาท ถ้วน

เราสามารถสรุปชนิดของหมวดคำทั้ง ๔ หมวดตามการศึกษาจากความหมาย ได้ดังนี้

	คำลักษณนาม	คำแจ้งปริมาณ	คำแจ้งอันดับ	คำขยายปริมาณ
ตัวอย่าง	ใบ	๑ – ๙	ที่หนึ่ง	อีก สัก
	อัน	ครึ่ง ก่อน	ที่สอง	ทั้ง ตั้ง
	เล่ม	บาง หลาย	แรก	ประมาณ เกือบ
	ด้าม	สิบ ร้อย	สุดท้าย	เกิน เลย
	แท่ง	พัน หมื่น	หน้า	เท่านั้น พอดี

๒.๒.๓ ความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีต่อกัน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ แล้ว จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกันใน ๒ ลักษณะคือ ในลักษณะที่เป็นองค์ประกอบหลักและในลักษณะที่เป็นองค์ประกอบขยาย

ก. องค์ประกอบหลัก มี ๓ ชนิดคือ หน่วยลักษณนาม หน่วยแสดงปริมาณและหน่วยแสดงอันดับ ซึ่งหน่วยทั้ง ๓ นี้จะต้องปรากฏเสมอในโครงสร้างลึกของปริมาณวลี นั่นคือ หน่วยลักษณนามจะต้องเกิดร่วมกับหน่วยแสดงปริมาณหรือหน่วยแสดงอันดับ หน่วยใดหน่วยหนึ่งเสมอ ตัวอย่างเช่น

หน่วยลักษณะนามที่เกิดร่วมกับหน่วยแสดงปริมาณ

๓๔) แก้ว ๕ ใบ

๓๕) ผ้า ร้อย เมตร

หน่วยลักษณนามที่เกิดร่วมกับหน่วยแสดงอันดับ

๓๖) แก้ว ใบ ที่หนึ่ง

๓๗) ผ้า เมตร แรก

ลักษณะการเกิดร่วมกันขององค์ประกอบหลักทั้ง ๓ หน่วยนี้ ทำให้สามารถ

ก.๑ ปริมาณวลีแสดงปริมาณ จะได้แก่ปริมาณวลีที่มีหน่วยลักษณนามและหน่วยแสดงปริมาณ ดังตัวอย่าง เช่น

๓๘) แก้ว ใบ

๓๙) แก้ว ๕ ใบ

ถึงแม้ว่าในตัวอย่างที่ ๓๘) จะไม่มีคำแสดงปริมาณปรากฏ มีแต่ลักษณนาม ใบ คำเดียว ซึ่งตามความหมายแล้ว จะแสดงถึงแก้วที่มีจำนวน ๑ ใบ ซึ่งอาจจะใช้กลไกทางทฤษฎีอธิบายได้ว่ามีคำแสดงปริมาณ ๑ ปรากฏอยู่ในโครงสร้างระดับลึก ถึงแม้จะไม่ปรากฏในโครงสร้างระดับผิวก็ตาม เพราะฉะนั้น จึงได้จัดให้ตัวอย่างที่ ๓๘) มีหน่วยลักษณนามที่เกิดร่วมกับหน่วยแสดงปริมาณเหมือนกับตัวอย่างที่ ๓๙)

หน่วยแสดงปริมาณนั้นมีคำอยู่ ๓ ชนิดคือ

๑. คำแจ้งฐาน เช่น สิบ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน ซึ่งเป็นคำแสดงปริมาณที่จะเกิดลำพัง หรือจะเกิดร่วมกับคำแสดงปริมาณอีกชนิดหนึ่งก็ได้

๒. คำแจ้งปริมาณ เช่น ๑ – ๙ ครึ่ง ค่อน บาง หลาย เป็นคำแสดงปริมาณที่จะ เกิดลำพัง หรือ เกิดในตำแหน่งหน้าคำแจ้งฐาน ทำหน้าที่ขยายคำแจ้งฐานก็ได้

ทั้งคำแจ้งปริมาณและคำแจ้งฐาน ต่างร่วมกันทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบหลักควบคู่กับลักษณนาม เพื่อแจ้งจำนวนของนามในปริมาณวลีที่แสดงปริมาณ จึงเรียกหน่วยที่มีคำแจ้งปริมาณและคำแจ้งฐานนี้ว่า หน่วยแจ้งปริมาณ

๓. คำแจ้งเศษ เช่น เศษ กว่า ครึ่ง ซึ่งเป็นคำแสดงปริมาณที่จะ เกิดหลังคำแจ้งปริมาณหรือคำแจ้งฐานก็ได้ ดังเช่น

๔๐) ผ้า สิบ กว่า เมตร

ก.๒ องค์ประกอบหลักของปริมาณวลีแสดงอันดับ ได้แก่ หน่วยลักษณนามและหน่วยแสดงอันดับ เช่น แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง ที่หนึ่ง ที่สอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๔๑) แก้ว ใบที่หนึ่ง

๔๒) แก้ว ใบแรก

๔๓) แก้ว ๒ ใบแรก

๔๔) แก้ว ๒ ใบที่หนึ่ง

จะพบว่ามีคำแสดงอันดับบางคำเท่านั้นที่ปรากฏร่วมกับคำแจ้งปริมาณได้ เพราะฉะนั้น จึงได้จัดแบ่งคำแสดงอันดับออกเป็น ๒ ประเภทคือ

ก.๒.๑ คำแจ้งลำดับ เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ซึ่งเป็นคำแจ้งลำดับที่ไม่สามารถเกิดร่วมกับคำแจ้งปริมาณได้ จะเกิดร่วมกับลักษณนามเพื่อทำหน้าที่แจ้งลำดับเท่านั้น เช่น

๔๕) แก้วใบที่หนึ่ง

๔๖) *แก้ว ๒ ใบที่หนึ่ง

ก.๒.๒ คำแจ้งตำแหน่ง เช่น แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง เป็นคำแจ้งตำแหน่งที่สามารถเกิดคู่กับลักษณนามเดี่ยว ๆ ได้ หรือจะเกิดร่วมกับคำแจ้งปริมาณด้วยก็ได้ เช่น

๔๗) แก้วใบแรก

๔๘) แก้ว ๒ ใบแรก

ข. องค์ประกอบขยาย จะเป็นองค์ประกอบที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏในปริมาณวลีก็ได้ ได้แก่ หน่วยนำปริมาณ หน่วยหน้าปริมาณ หน่วยท้ายปริมาณ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หน่วยนำปริมาณ

๔๙) แก้ว อีก ๕ โหล

หน่วยหน้าปริมาณ

๕๐) แก้ว อีก ประมาณ ๕ โหล

หน่วยท้ายปริมาณ

๕๑) แก้ว ๕ โหล เท่านั้น

ข.๑ หน่วยนำปริมาณ จะทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบขยายขององค์ประกอบหลักที่แสดงปริมาณเท่านั้น ไม่สามารถทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบขยายขององค์ประกอบหลักที่แสดงอันดับได้ ดังตัวอย่าง เช่น

๕๒) ก. ผ้าอีก ๓ เมตร

ข. ผ้า อีก เมตรที่หนึ่ง

คำที่เกิดเป็นองค์ประกอบนำปริมาณได้ และมีอยู่เพียงคำเดียวคือ คำวิเศษณ์ อีก

ข.๒ หน่วยหน้าปริมาณ จะทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบขยายขององค์ประกอบหลักที่แสดงปริมาณเท่านั้น ดังตัวอย่าง เช่น

๕๓) ก. หนังสือ ประมาณ ๕ เล่ม

ข.* หนังสือ ประมาณ เล่มแรก

คำที่เกิดเป็นองค์ประกอบนี้คือ คำขยายปริมาณนำ เช่น

สัก	เพียง	เลย
ทั้ง	ประมาณ	นั้น
ตั้ง	เกือบ	ใกล้

ข.๓ หน่วยท้ายปริมาณ จะทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบขยายทั้งในองค์ประกอบหลักที่แสดงปริมาณ เช่น

๕๔) รถ ๓ คัน เท่านั้น

และในองค์ประกอบหลักที่แสดงอันดับ เช่น

๕๕) รถคันแรก เท่านั้น

คำที่เกิดเป็นองค์ประกอบท้ายปริมาณนี้ คือ คำขยายปริมาณตาม เช่น เท่านั้น พอดี ถ้วน

เราอาจจะสรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ในแง่ความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์และคำชนิดต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบเหล่านี้ได้ดังนี้

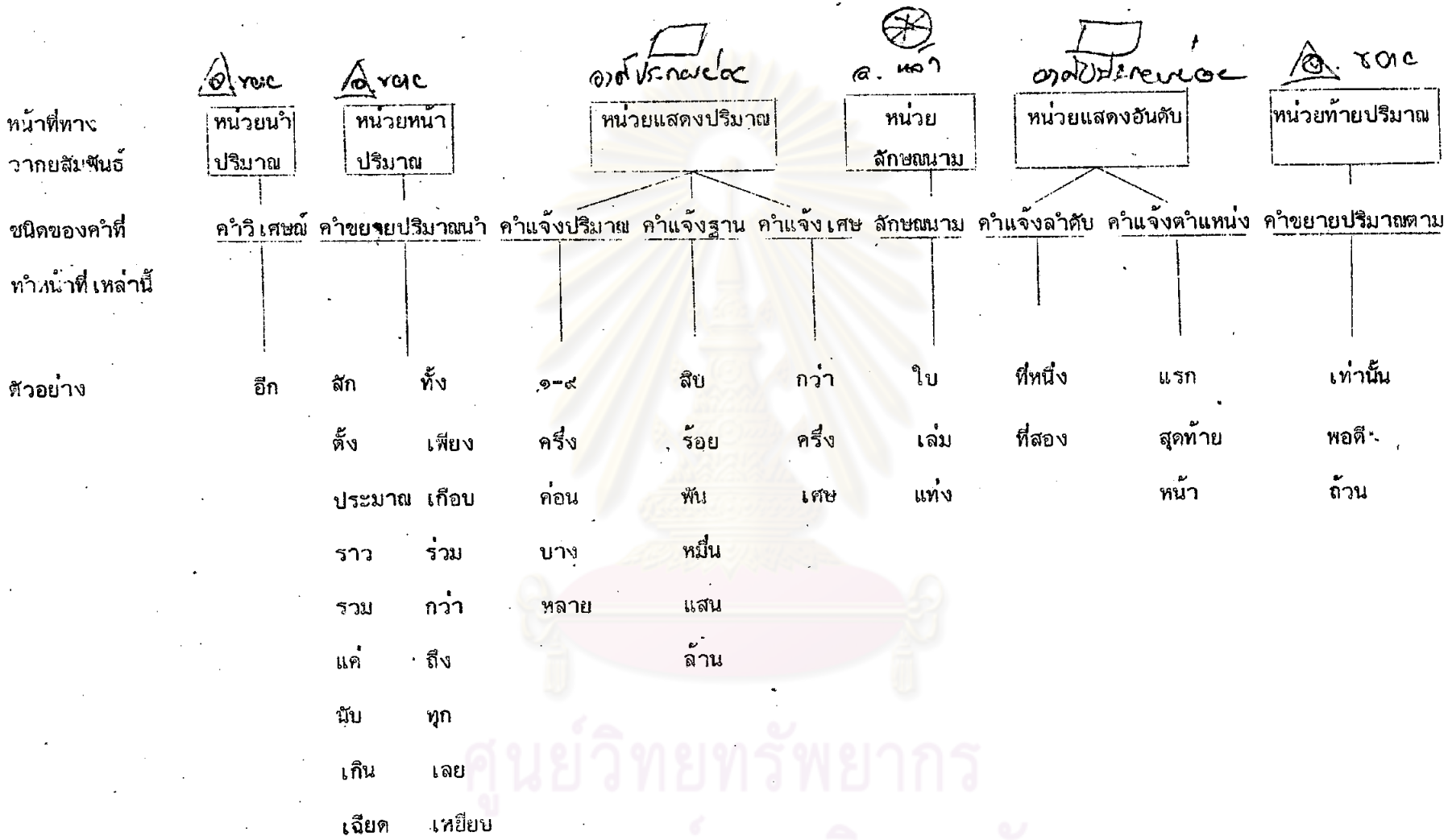

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง เปรียบ เทียบลักษณะต่าง ๆ ของปริมาณวลี เพื่อพิจารณาจากความหมายและตำแหน่ง

ความหมาย :	ลักษณนาม		แจ้งปริมาณ		แจ้งอันดับ		ขขายปริมาณ					
ตำแหน่ง :	ลักษณนาม		แสดงปริมาณ		หลังลักษณนาม		นำปริมาณ	หน้าปริมาณ			ท้ายปริมาณ	
ตัวอย่าง :	ใบ	๑-๙	สิบ	กว่า	ที่หนึ่ง	แรก	อีก	สัก	ทั้ง	ตั้ง	เท่านั้น	
	อัน	ครึ่ง	ร้อย	ครึ่ง	ที่สอง	สุดท้าย		เพียง	ประมาณ		พอดี	
	เล่ม	ค่อน	พัน	เศษ	กว่า	หน้า		เกือบ		ราว	ถ้วน	
		บาง	หมื่น		ครึ่ง	หลัง		ร่วม		แค่		
		หลาย	แสน		เศษ	กลาง		กว่า		ถึง		
			ล้าน					นับ		เลย		
								จวน		ใกล้		
								พ้น		ทุก		
								เฉียด		เหยียบ		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางเปรียบเทียบลักษณะต่าง ๆ ของปริมาณวลี เมื่อพิจารณาจากความหมายและความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์

ความหมาย:	ลักษณนาม	แจ้งปริมาณ			แจ้งอันดับ		ขยายปริมาณ		
ความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์:	ลักษณนาม	คำแจ้งปริมาณ	คำแจ้งฐาน	คำแจ้งเศษ	คำแจ้งลำดับ	คำแจ้งตำแหน่ง	คำวิเศษณ์	คำขยายปริมาณนำ	คำขยายปริมาณตาม
ตัวอย่าง :	ใบ	๑-๙	สิบ	กว่า	ที่หนึ่ง	แรก	อีก	สัก	ทั้ง	เท่านั้น
	อัน	ครึ่ง	ร้อย	ครึ่ง	ที่สอง	สุดท้าย		ตั้ง	เพียง	พอดี
	เล่ม	ค่อน	พัน	เศษ		หน้า		ประมาณ		ถ้วน
		บาง	หมื่น			หลัง		เกือบ	ราว	
		หลาย	แสน			กลาง		ร่วม	แค่	
			ล้าน					กว่า	ถึง	
								นับ	ทุก	
								เลย	จวน	
								ใกล้	พ้น	
								เฉียด	เทียบ	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบของปริมาณวลีตามเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้ง ๓ แบบนี้ แสดงให้เห็นว่า ไม่มีสหสัมพันธ์โดยตรง (direct co-relations) ขององค์ประกอบของปริมาณวลีในการวิเคราะห์แง่ต่าง ๆ กล่าวคือ การวิเคราะห์ตามเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้ง ๓ แบบนี้จะให้ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของปริมาณวลีที่ไม่เหมือนกัน เมื่อวิเคราะห์โดยใช้ตำแหน่ง จะได้องค์ประกอบทั้งหมด ๖ องค์ประกอบ เมื่อใช้ความหมายจะได้หมวดคำทั้งหมด ๔ หมวดคำ และเมื่อใช้ความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์จะได้ชนิดของคำทั้งหมด ๙ ชนิด ซึ่งแบ่งออกเป็นชนิดของคำที่เป็นองค์ประกอบหลัก ๖ ชนิด และชนิดของคำที่เป็นองค์ประกอบขยาย ๓ ชนิด ผลการวิเคราะห์นี้จึงนำไปสู่สมมุติฐานว่า องค์ประกอบในโครงสร้างลึกของปริมาณวลีอาจจะมีจำนวนไม่เท่ากับองค์ประกอบของวลีชนิดนี้ที่ปรากฏอยู่ในโครงสร้างผิว สมมุติฐานนี้จะใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ปริมาณวลีตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตแปรรูปที่จะเสนอในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย